

KELETI ÚJSÁG

Előfizetési árak:
 Egy hónapra . . . 20— korona
 Negyedévre . . . 55— korona
 Félévre . . . 100— korona
 Egész évre . . . 180— korona
 Egyes szám ára 80 fillér

Politikai napilap
Felelős szerkesztő: ZAGONI ISTVÁN

Megjelenik minden reggel
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 I. Egyetem-utca 3. szám
 Telefonszám 694
 Közleményeink utánnomása tilos

Leleplezések

sorozatai követik egymást a régi központi hatalmak letűnt nagyjainak memoárjaiban és a berlini vizsgáló bizottság tárgyalásain. A nagyok mindent tudtak és még sem mondták. A német hadvezetőség a háború első évében sikerelenséget látott és mégis uszított, győzelmet hirdetett.

Ha ennyit nem tanultunk ötöd-
 től esztendő keserves vér és
 könyhullatása árán: semmit
 sem tanultunk. Pedig a vesztés
 kártyásnak is nyernie kell az
 elfuccsolt partin, ha mást nem,
 tapasztalatot.

Nem szabad ezentúl, hogy a
 népek félrevezettetni engedjék
 magukat, érzelmeiket és indu-
 lataikat felkorbácsoló jelszavak-
 tól, mindenkinek meg kell érte-
 nie.

Am nyar-
 galjenak azok, akiknek számára
 a politika keresetforrást jelent,
 elvek és álláspontok nüanszain,
 nem szabad többé vakon ve-
 zettetni magukat. A közönség
 mást várjon, mást követeljen
 lapjaitól és szereplő politikusa-
 iól. A háború ledobta arcáról
 az álcát: mentől
 rosszabb üzlet lesz ezentúl.
 Épen ezért hát félre a közép-
 kori lovagmésékkel: tiszta üz-
 letet akarunk. Ki kell tájékoztatni
 a látómezőnk a gazdasági
 műveltség mindent átfogó szem-
 üvegével. Arra legyünk kíván-
 csák, hogy mi az általános
 gazdasági érdek, be kell kapcsolo-
 djunk az egyetemes gazdasági
 élet áramkörébe. Ezt kívánja
 a jövő.

Többségben az erdélyi képviselők

A választási eredmények meglepetése — Ismét fel- merült a Maniu Gyula miniszterelnökségének kérdése

Kolozsvár, nov. 10

Azok a választások, amelyek a közelmúlt napokban lazajlottak, meglepő eredménnyel szolgálnak a kormánypolitikai élet számára. Bár a végső eredmény még nem összegezhető pontos számadatokban, azonban annyi egészen bizonyos, hogy a bukaresti kamara legnagyobb pártja az erdélyi „Román Nemzeti Párt”, amely így többségre jutott a maga 165 mandátumával. A parlamentáris kormányrendszer elvei alapján most e pártból alakulhatna kormány. A többség azonban nem abszolút, mert nem rendelkezik több mandátummal, mint a kamara összes mandátumainak fele. Épen ezért minden valószínűség szerint ismét koncentrációs alakulásra fognak irányulni a törekvések, de felmerült egyúttal az a terv ismét, hogy Maniu Gyula alakítson kormányt.

Az eddigi eredmények

Bukarest, nov. 10

A mai ismeretes eredményekből, valamint az új területekről érkező tudósítások alapján határozott képet nyerünk az új kamara jövőbeli kialakulásáról. A képviselők gyűlésén résztvevő:

A régi királyságból	247
Besszarábiából	90
Erdélyből	205
Bukovinából	26

Összesen: 568 képvis.

Politikai pártállás szerint a régi királyságban következőleg oszlanak meg a képviselők:

A liberálisok 111 mandátumot kaptak, ideszámítva a disszidens liberálisokat és a muzulmánokat, kiket Ujdohrudzsában választottak meg. Az Averescu pártiak 6 mandátumot kaptak, a parasztpártiak 59-et, a nacionalisták 29-et, a progresszisták 7-et a függetlenségiek 24 mandátumot.

Tehát összesen 131 mandátumot kaptak a liberális pártok kivül állók, kik száztizenny mandátummal rendelkeznek.

Erdélyben az eddigi választási eredmények szerint így oszlanak meg a mandátumok:

Nacionalista párti	161
Magyar	5
Sváb	5
Parasztpárti	2
Szász	2

Harminc választókerületben még ismeretlen az eredmény.

Bukovinában unionista 17, független 6. A besszarábiai eredmény még ismeretlen.

E szerint a parlament legjelentékenyebb blokkja ezidő szerint az

erdélyi nacionalista párt. A régi királyság választási eredménye ettől eltérő.

Bizzák meg Maniut

Bukarest, nov. 10

A „L'Orient” írja: Ne tévesszük össze a formát a lényeggel. A választások tiszták és szabadok is voltak. Nagyban hozzájárult a választások szabadságához az, hogy a parlamenti ellenzék nem vett részt. Ha pedig ellenzék nem volt, a választások nem is lehettek mások, mint szabadok.

Most azt kérdezzük, milyen lesz a holnapi kormány és dolgozhatni fog-e a kamarával anélkül, hogy oly többséggel rendelkeznek, mely képes törvényjavaslatából törvényeket csinálni? Bizonyos, hogy a dolog lehetséges, nem azért, mert a képviselőket szabadon választották, hanem mert egy politikai párt lesz a hatalomban. De melyik párt? — kérdezi mindenki.

Ez a párt nem lesz sem a liberális, sem a demokrata, sem a konzervatív progresszista, vagy a szocialista párt, sem a parasztpártja. Ez a párt a hegyekentuli nemzeti párt lesz, amely egységesen lépett fel a választásokon és amelynek összes jelöltjeit megválasztották.

Ha alkotmányosak és parlamentárisak akarunk lenni, Maniut kell a kormányalakításnál megbízni. Maniu képes lesz kormányt alakítani az ellenzéki pártok vezérének a támogatásával és így az alkotmányos életet meg lehet kezdeni.

Amiből következik, hogy Take Jonescu, Averescu tábornok, Flondor és az ellenzék többi tagjai anélkül jutnak hatalomra, hogy küzdöttek volna.

A szabad választások tehát — mondhatjuk — megtették kötelességüket, még pedig minden kötelességüket.

Koncentráció Maniuval

Bukarest, nov. 10

A „L'Orient” írja: A liberális körök szerint az új parlament összeülése után Voitovanu tábornok, akinek a megbízatása lejárt, azonnal vissza fog vonulni, hogy helyet adjon egy Maniu vezetésű alatt álló kormánynak, amelynek tagjai lennének a parlamentben képviselt összes politikai szervezetek vezérei.

Elvitték a jelentést Színájába

Bukarest, nov. 10

A „Dimineata” írja: Vaitoia u miniszterelnök és Misu külügyminiszter Bratianuval hosszasan tárgyaltak. A tárgyalás után Színájába utaztak, hogy a választások eredményeképpen előállított helyzetről a királynak jelentést tegyenek. Biztos értesülésünk van róla,

hogy a külügyminiszter-tenácsolta fogja a királynak, kövessen e mindent annak lehelővétéle érdekében, hogy Maniu az összes kamarai csoportok bevonásával alkosson kormányt és így az újabb választások elrendelése elkerülhető legyen. Misu elő fogja adni, hogy őt Bratianu is felhatalmazza annak kijelentésére, hogy egy ilyen kormányt feltétlenül hajlandó támogatni.

Ami a külpolitikai helyzetet illeti, valamennyi Párisból érkezett jegyzékre Misu válaszigjegyzéktervezetel terjeszt jóváhagyás végett a király elé, amelyben értesíteni fogják a legelső tanácsot, hogy a kormány megbízatása a választások befejeztével lejár és ennélfogva, amíg a parlament nincs tájékoztatva a külügyi helyzetről, az sem tudható, hogy mi lesz Románia utolsó szava.

Egyidejűleg elő fogja adni Misu miniszter ama véleményét, amely a Bratianuval szemén megegyezik, — hogyha Szerbia is aláírja az Ausztriával való békeszerződés, a legelső tanácsnak nincs többé se hatalma, se lehetősége oly eseményekre utalni, melyekkel az aláírásra kényszeríthető Romániát is.

Ha rome értesüléseink igazaknak bizonyulnak, ebből az következtethető, hogy Bratianu nem kerül ismét a kormány elé és éppen ezért igyekeznek a külügyi kérdések megoldását másokra bízni.

Románia válasza az antantnak

Bukarest, nov. 10

A „Dacia” írja: A békekonzferencia legutóbbi, Romániához intézett gyűlésére a választ még nem bocsátották a saját rendelkezésére. Mint a „Dacia” egyik miniszteri értelet, a válaszigjegyzékét kommissionárokkal adják ki a nyilvánosság számára.

Aláírják az osztrák békét

Bukarest, nov. 10

A „Facla” jeleni Lyonból: Mai hírek szerint Románia elhatározta a békeszerződés aláírását, azonban fenn tartja ama jogát, hogy az Egyesült-Államokhoz hasonlóan, fenntartásokkal élhessen és tiltakozni fog a kisebbségek védelmére vonatkozó záradék ellen. Azonban úgy látszik, bármit cselekszik Románia, csak Anglia, Franciaország és Olaszország fognak határozni, mert az amerikaiakat úgy tekintik, mint akik a kontinentális diplomáciához nem értenek.

Massaryk az állam-és egyház elválasztásáról

Prága, nov. 10

Skrbenski bíboros, olmtízi hercegérsek nyílt levelére, amelyben tiltakozik a kormány egyes, különösen az államnak az egyházhoz való viszonyáról szóló intézkedései ellen, Massaryk ennek levélten felelt, amelyben hangsúlyozza az egyház és az állam egyetértő együttműködésének szükségességét, ez a cél azonban nézete szerint csak a teljes szétválás után érhető el. Meg van győződve róla, de elhatározása is, hogy a szétválást kulturharc nélkül hajtsa végre. A választásokat és az iskolai hitgyakorlatot nevelési kérdések leinté és nem mulaszthatja el sajnálatát kifejezni amiatt, hogy a kormány rendelkezésének megvalósítása körül megbántották a lakosság vallásos érzelmeit.

A cseh-szlovákok vezérkari főnöke

Bécs, nov. 10

Prágából jelentik: Pellet tábornok ezt a kérést intézte Massaryk elnökhöz, hogy tekintettel a békeállapotok visszatérésére, menesse fel őt a főparancsnoki tiszti elől és bizza meg őt ismét a vezérkar főnökének tisztével. A honvédelmi minisztérium sajtóirodájának közlése szerint Massaryk elnök Pellet tábornok kérésére levélben válaszolt és a cseh-szlovák köztársaság hálaálmak tolmácsolása mellett, a francia és cseh szlovák kormányok között létesült megállapodás értelmében őt a vezérkar főnökévé nevezte ki.

Franciaország államadósságai

Bukarest, nov. 10

Párisból jelentik, hogy Klotz francia pénzügyminiszter a napokban beszédet mondott, melyben Franciaország államadósságának összegét harminc milliárdra teszi. Ezzel szemben Franciaországnak 12 milliárd külföldi követelése volt. 1914-ben a külföldi piacokon 40 milliárd francia pénz volt.

Változás a francia kormányban

Bukarest, nov. 10

Párisból jelentik, hogy a választási akció kérdésében felmerült ellenlélek folytán Lepros francia miniszter beadta lemondását, melyet Clemenceau el is fogadott. Lepros utóda Tardieu lett.

Haase meghalt

Bukarest, nov. 10

Berlinből jelentik, hogy Haase képviselő egy napos agónia után tegnap reggel meghalt. Haase állapota már pár nap óta teljesen reménytelen volt. Haase ellen a múlt hónapban követtek el a merényletet. Egy sparakiszta rálőtt és a golyó térdalkácsába furódott. A megsérült lábat amputálni kellett, ez azonban már nem segített a szerencsétlen emberen, aki a német politikai élet egyik vezető egyénisége volt és mint a független szociálisták vezére, rendkívül nagy jelentőségű szerepet játszott.

Nincs többé reuma!

Vége van a csúszos és kőszvényes fájdalomnak, mióta a Dr. BIRÓ-féle **KASTANIN** (vadgesztenye kivonat) forgalomba jött. Ezen szer egynehány bedrzsölés után elmulaszt hűlésokozta fájdalmaikat: **reumát, csúzt, kőszvényt** Nélkülözhetetlen minden házbán! 1 üveg ára használati utasítással 15 korona. Főraktár: Dr. BIRÓ gyógyszerész, Kolozsvár. — Kérjen használati utasítást.

Háromszáz tanuja van a Tisza-ügynek**Ujabb letartóztatások — Terhelő vallomás Pogány Józsefről**

Budapest, nov. 10

A rendőrség teljes apparátussal a katonatanács tagjai után nyomoz, akik révén valami pozitívumot vár Tisza gyilkosságáról. Az a nyomozó hatóságok főlévése, hogy a gyilkosság eszméje a katonatanácsból indult ki. A föllevést meg erősíti a Vágó Jenő tett vallomása, amelyben Pogány Józsefről, a katonatanács elnökéről mondott nagyon terhelő adatokat. Elmondotta, hogy november 1-én a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt és abban a teremben, amelyben a miniszterelnökök arcképei függnek, sokan voltak jelen, így többek között Pogány József, dr. Schubert Agoston, Csermák, Landler Ernő, Hadzsis, Landler Jenő. Gróf Károlyi és Landler Jenő időközönként egy szomszédos szobába mentek, ahol tanácskoztak, ezalatt Vágó, aki azelőtt sohasem járt ezen a helyen, megkérdezte Pogánytól, hogy kiknek arcképei díszülnek a falakat. Pogány azt válaszolta, hogy a volt miniszterelnökök arcképei és neveiket mondotta. Amikor gróf Tisza István arcképéhez értek, Pogány így szólt:

— Gondoskodtam arról, hogy ez se lássa már többet a képét.

Ennek a kijelentésnek kapcsán föltelelezzik, hogy nemcsak a katonatanács elnöke, de volt tagjai is tudtak a gyilkosság előkészítéséről.

A katonatanács Pesten tartózkodó tagjai közül elfogták Hoffmann György tartalékos hadnagyot, akit rövid kihallgatás után előzetes letartóztatásba helyeztek.

A rendőrség újabb irányba is kiterjesztette a nyomozást. Azokat a seffőrdöket keresi, akik a Tisza-villához autón vitték a gyilkosokat és így szintén szerepük volt a gyilkosságban. Négy seffőrdő irányul a gyanu, ezek közül egyet már le is tartóztattak és előállították a főkapitányságon. — Krausz Sándor seffőrdő vallomása nyomán, aki azt vallotta, hogy ismeri azt a seffőrdőt, aki a gyilkosokat a Hermina-úti villába vitte. Hogy tényleg a letartóztatott seffőrdő vitte-e a gyilkosokat a Hermina-útra, még nem sikerült megállapítani.

Ujabb tanukat a rendőrség a belügyminisztérium tisztviselői közül hallgatott ki, akik közül többen azt vallották, hogy a Tisza-gyilkosságra vonatkozóan Landler kijelentéseket tett a minisztériumban, sőt a gyilkossággal kapcsolatban elő is léptetett tisztviselőket. Álli ölag az így jutalmazott tisztviselőknél részük van az akták eltitálásában. Ugyancsak kihallgatta a vizsgálóbíró dr. Balassa Gyula ügyvédet, aki elmondotta, hogy a rendőrség által előállított Hanzmann József rokkant katonát ismeri. Egy ízben Hanzmann előtte is eldicsekedett azzal, hogy részt vett Tisza meggyilkolásában. Több újabb megkérdezte, de akkor letagadta és azt mondta, hogy csak részegségében mondhatott ilyeneket. Hanzmann azt is elmondotta neki, hogy ebben az ügyben már kétszer le volt tartóztatva, de mindannyiszor szabadlábra helyezték. Hanzmann ellen még két tanu jelentkezett, akik mind azt vallották, hogy Hanzmann nekik is eldicsekedett a gyilkosságban való részvételével.

Szembesítették a rendőrségen.

Csermáknét, gróf Tisza István hávezetelőjét és szobalányát, Karácsony Margitot Gärtnerrel, gróf Tisza délelőtti látogatójával. Mindketten ráismertek benne arra az emberre, aki a bűntény délelőtti Tisza Istvánnál járt, sőt Csermákné azt a kijelentést tette, hogy úgy tűnik fel neki, mintha a gyilkosok között is látta volna Gärtner. Kihallgatta Szrubián rendőrkapitány Szabó Ferenc népfőlkelő csendőrt.

A csász. kir. titkos dilettantizmus**Mit ártott Károly volt császár a béke ügyének — Czernin az utolsó békekísérletről**

Kolozsvár, nov. 10

Hogy miért nem tudott a volt monarchia a németek oldala mellől félreállni és különbéket kötni, erről már sok nyilatkozatot elhangzott. Czernin gróf volt külügyminiszter is ezzel a kérdéssel fejezte be szenzációs könyvét. Hogy neki igaza van-e, ezt is csak később fogja a történelem megállapítani. De egykori uralkodója ellen elhelyez egy támadást, amikor egy jóindulatú titkos és dilettáns beavatkozásnak mondja a Károlyi különbéke kísérletét, amelyről minden esetre meg lehet állapítani, hogy már későn történt meg. Czernin a következőket mondja:

A különbékével kacérkodó gondolatmenet szörnyű tévedése kettős volt, amennyiben ez az eshetőség nem szabadított volna meg bennünket a londoni szerződés határozataitól, ellenben megrontotta az általános béke atmoszféráját. Amikor ezek a dolgok lejátszódtak, csak sejtettem, később azonban megtudtam, hogy Olaszország minden körülmények közt ragaszkodik a neki biztosított ígéretekhez. (I. i. Dél-Tirolhoz). Ribot és Lloyd George 1917 tavaszán megkísérelték azok enyhítését kieszközölni az olasz kormánytól, ha mi elválluk Németországtól, Itália azonban Triesztet és Tirolt egész a Brennerig követelte a különbéke esetén is.

Ez a különválasztási taktika szétzillesztette a mi hatalmi csoportunk erejét. A jóindulatú, de titkos és dilettáns beavatkozás eredménye egyrészt az volt, hogy az antant tudomást szerzett arról, hogy készek vagyunk szövetségeseinkről elválni, másrészt az általános békéért való küzdelemben pozíciónk megrendült, mert be kellett látnunk, hogy a Németországtól való elválás nem menthet meg minket a felaraboltatástól. Tehát a különbéke lehetetlen és

az eddigi szoros négyes szövetségnek halálos döfést adtunk.

Később, a nyár folyamán értesülést kaptam Angliából, hogy a békeküldetés alábbszállt. Az angol felfogás ránk része igen fontos volt, mert a mi intervenciónkkal esetleg létrehozott köztes Anglia és Németország közt, a háborúnak végét vetette volna. Anglia akkor föltétlenül ragaszkodott Elzász-

gróf Tisza egyik kirendelt őrzőjét, akit tanúságtételre Kalocsáról vittek fel Budapestre. Szabó igen zavarosan vallott, sőt délutáni másodizbeni kihallgatása alkalmával is. Nem akart visszaemlékezni arra, hogy kik voltak vele együtt kirendelve gróf Tisza István őrzetére.

Vallomástételre jelentkezett Nagy Károly detektívönknél Vadász Lipót volt államtitkár is. Holnap Imregerlück tengerészti szembesítik Dobó Istvánnal, míg Déry Alfréd moziszinész szembesítéséről elállottak. Egyébként a rendőrség lázasan nyomozza azt a négy seffőrdőt, akik a gyilkosokat autón szállították a Roheim-villához. Szrubián rendőrkapitány Tisza meggyilkolásának ügyében eddig közel háromszáz tanut hallgatott ki.

Lotharingia visszaadásához és a német militarizmus megszüntetéséhez. A monarchiával hajlandó let békét kötni, de a szövetségársainak tett ígéretek betartásával. Eszerint

Itáliának, Szerbiának és Romániának nagy területrészeket kellett volna átengednünk.

Anglia a német militarizmus alatt nem csupán a német haderőt érlette, hanem a mások elnyomására törekvő harcias szellemet is, mely a világ legjobb és legerősebb szárazföldi haderejére támaszkodik. Az angol felfogás szerint Németország olyan volt, mint Franciaország Bonaparte alatt, Napoleon helyett egy egész csoporttal az élén s ezzel épp úgy nem volt hajlandó paktálni, mint annak idején Napoleonnal.

A németek nem tudták megérteni, hogy „kemény” és „német” békéről hangoztatott szövegek, meg „a győzelem és diadal” szavak olaj voltak a tűzre és végszelesen ártottak az Angliában és Franciaországban akkorájt mutakozó meg egyezései béke-áramlatnak.

1917 őszén a katonai helyzet megváltozott. Az orosz fronton fel szabadult erőket át lehetett venni nyugatra és ott végte megkísérelni az áttörést. Ebben én is bíztam még 1917—18 telén is.

Míg ellenfeleink békefeltételei a fentebb említettek voltak, addig nemcsak a béke volt lehetetlen, hanem lehetetlen volt nyomást gyakorolnunk Németországra.

A 21. és 25. sz. rendelkezés módosítása

1. Vétkeseknek nevezetnek azok, akik jóhiszeműleg, rossz szándék nélkül, nyilvános helyeken, állomásokon, vonaton, utcán, stb. akár igaz, akár képzelt oly híreket közölnek, terjesztenek, megjegyzésekkel kísérik, melyek a hadműveletekre, hadi helyzetre és csapatelmozgásokra, katonai hatóságok rendelkezéseire vagy bármily más, a román hadsereget illető kérdésekre vonatkoznak.

2. Mindezek büntényt képeznek, a praetorok ítéletét és büntetését vonják maguk után s mint első és utolsó fórum, egy évig terjedhető fogházzal és 2000 lei pénzbüntetéssel büntetettnek.

Ha a fenti tényeket kómkedési vagy áruházi szándékból követik el, az érvényben levő hadi büntető törvények lesznek alkalmazva.

Az erdélyi ellenőrzési zóna parancsnoka:

MARINESCU e. ad. j.

Párisban ül össze a népliga

**

A világ a nyolcórás munkaidőről — A ratifikált osztrák béke — A jugoszlávok indokolják magatartásukat — Az éhség ellen — Fiume kérdése megoldatlan

Kolozsvár, nov. 10

A békekonferenciával párhuzamosan a világ gazdasági fejlődésének irányait tárgyalta a washingtoni konferencia, melyen a tőke és munka útjait kívánják összehangolni. A párisi főtanács előtt még sok a megoldatlan kérdés és ezért nem hívták össze a népszövetségi tanácsokat. Az osztrák békét Bécsben ratifikálták, de a bukaresti és bolgrádi kormányok nem írták alá. Fiume jugoszláv voltát pedig Amerika támogatja.

Atnyújtották az osztrák ratifikációt

Bukarest, nov. 10

Az osztrák béke delegáció tegnap atnyújtotta a békekonferencia titkárságának a nemzetgyűlés által ratifikált és aláírt békeszerződést. Egyben jegyzéket intéztek a konferencia elnökségéhez, melyben bejelentik, hogy az osztrák nemzetgyűlés külön törvénnyel máris újra lépte a ratifikált békeszerződés pontjait.

A jugoszlávok új memorandumot adtak be

Bukarest, nov. 10

Párisból jelentik: A jugoszláv béke delegáció egy memorandumot intézett Clemenceau elnökhöz, melyben kifejtik azokat az indokokat, melyek jugoszláviát mindeztideig visszalattották a saint-germaini békeszerződés aláírásától.

Nemzetközi vita a munkaidőről

Páris, nov. 10

Washingtonból jelentik: A nemzetközi munkáskonferencia hatodik ülésén a napi nyolcórás és a heti negyvennyolcórás munkaidőről tárgyaltak. Az erre vonatkozó indítványt Barnes angol delegátus terjesztette be. Beterjesztettek továbbá egy indítványt, hogy az állandó üzemi vállalatoknál minden nyolcórás csoportnak legalább félórát pihenője legyen.

Barnes kijelentette indítványainak megokolásában, hogy a munkások inkább rövidebb munkaidőre, mint nagyobb munkabérré törek-szenek. Ezért a munkások a lehetőség z képest teljes szívvel hozzájárulnak a termelés fokozásához. Ez az indítvány az első lépés a szebb jövő felé.

Olaszország képviselője hozzájárul Barnes indítványához, mire hosszabb vita fejlődött. Más delegátók, főképen Kanadát, a negyvennégyórás heti munkaidő ellen foglaltak állást. Elhatározták, hogy a vitát elnapolják, hoha az olaszok képviselője ellenzete, mert szerinte eddig a leg-isebb akadály miatt is mindig félbeszakították a vitát. Délután ismét tartott ülést a konferencia.

Washingtonból jelentik a Havas-ügynökség: A nemzetközi munkáskonferencia elé azt az indítványt terjesztették, hogy nemzetközi meg-egyezést hozzanak létre mindaz országok között, amelyek 1921-ig aláírják a békeszerződést és amelyek értelmében ezek az országok kötelezik magukat a heti 45 óras munkaidő bevezetésére. Egyes ál-

lamokban megengedik az általános rendelkezésektől való eltérést. 48 óras munkaidőt ajánlanak oly iparoknál, amelyeknél szakadatlanul éjjel-nappali munka folyik. Japán, Kína és India tekintetében, figyelembe véve a speciális viszonyokat és a tökéletlen fejlődést, kivételeknek van helyük. A kormányoknak azonkívül jogában áll, hogy háború, vagy rendkívüli viszonyok esetén a meg egyezés rendelkezéseit felfüggesztik.

Nemzetközi értekezlet az éhínségről

Páris, nov. 10

Londonból jelentik: Az éhínség leküzdésére összehívott nemzetközi gazdasági értekezlet ma Európának közgazdasági és pénzügyi helyzetéről tárgyalt. Dr. Wenkenbach hollandi kiküldött, aki a háború kilörése óta a bécsi közközházat vezeli, reitendő képet festett arról a puazitásról, amelyet az éhség és a betegségek ebben a városban műveltek.

Népszavazás Malmetyban és Neuportban

Bukarest, nov. 10

Párisból jelentik, hogy a legfelsőbb tanács atnyújtotta a belga meghatalmazottaknak a német választjegyzéket a malmedyi és neuporti népszavazás kérdésében.

Svédország elismerte az osztrák köztársaságot

Bukarest, nov. 10

Stockholmból jelentik, hogy a svéd parlament hivatalosan elismerte az osztrák köztársaságot.

Mibe került a háború?

Páris, nov. 10

Washingtonból jelentik az a hivatalos bizottság, mely a békekonferencia számára dolgozik, hogy a háború körülbelül ötvenmilliárd font sterlingbe került. Ebből Nagy-Britannia tízmilliárdot költött. Ez összegekbe nincsenek beleszámítva az elpusztított értékek.

Az angol „Excelsior” jelentése szerint Franciaországban 1,385.000 ember halt meg a nyolcmillió mozgósítottból; Angliában 835.000 ember az 5,7 millió mozgósítottból; Amerikában 51.000 a 3,8 millióból; Olaszországban 569.000 az 5,25 millióból; Belgiumban 38.172 ember a 380.000-ból és Portugáliában 8367 ember a 200.000 mozgósítottból. Az angol és francia koloniális csapatok nem foglaltak benn e kimutatásban.

Párisban ül össze a népszövetség

Bécs, nov. 10

Párisból jelentik: A legfőbb tanács tegnap ülésén elhatározta, hogy a népek szövetségének végrehajtótanácsa első összejövetelét Párisban tartsa, hogy a versaillesi szerződés élebe lépése folytán szük-

ségessé váló intézkedésekkel foglalkozzék. Foglalkozott a legfőbb tanács a békekonferencián még el nem intézett minden kérdéssel.

Wilson meghívóját várják

London, nov. 10

A legfőbb tanács elhatározta a népszövetség első ülésének megtartását. A gyűlést Wilson elnöknek kell összehívnia és az összehívásnak a versaillesi szerződés hatályba lépésekor kell történnie, tekintve, hogy a népszövetségi tanácsnak azonnal hozzá kell látnia a kinevezésekhez. Így ki kell jelölnie a Saar-völgyi bizottság tagjait. Néhány nappal ezelőtt a legfőbb tanács Wilson elnök elé terjesztette a népszövetségi tanács összehívásának tervét arra a helyre, napra és órára, hol és amikor a versaillesi békeszerződés ratifikációjának kicserélése megtörténik. Addig is, míg Wilson elnök hivatalos válasza meg nem érkezik, Páris jelölték ki a népszövetségi tanács ülése helyének.

Hogy ne legyenek új konfliktusok

Bukarest, nov. 10

A „Le Progres” írja: Francia forrásból eredő svájci hírek szerint a népszövetség vizsgálatot szándékszik indítani az összes vitás területeken és jelen est tenni azután a békekonferenciának, vagy ennek feloszlása után a népszövetség tanácsának, hogy így előkészítse a békeszerződés revízióját és elhárítsa az új konfliktusokat.

Fiumét még nem kapták meg az olaszok

Bukarest, nov. 10

A „Dacia” jelenti Párisból: A főtanács hír szerint Fiumét az amerikai kívánságok alapján Jugoszláviához akarja csatolni. Ebben azonban az olaszok nem fognak belenyugodni. A hadsereg és hadiflotta készen áll, hogy átvegye az egész küzdelmet, ami veszedelmes dolog. Amerika elutasítja Tittoni megoldását, aki e miatt lemond és Nitti-re hárítja a megoldás terheit. Olaszországban épen ezért leirhatatlan bonyodalom uralkodik, amely nagyon aggasztó is.

Módosítások a bolgárok feltételein

Bukarest, nov. 10

A „L'Orient” írja: A legfőbb tanács tudvalevőleg elküldte választát Theodorovnak, amit a delegátusok Szófiába vittek.

Ez az okmány — írja a „Petit Parisien” — áll egy kisérőlevélből és a csatolt okmányokból. Szilárdan fenntartja az első terveiben kifejtett szempontokat. Engedményeket nem tettek Bulgáriának. Területei tekintetében Bulgária elveszti Thráciát, Sztrumicát és még egy területsávot Caribrodal együtt. Csak azt engedik meg neki — írja a „Petit Parisien” — hogy határőrségének a létszámát növelje. De remélni engednek enyhítéseket a pénzügyi pontok tekintetében. A válasz megadására adott határidő 13-ikán este jár le.

A „L'Orient” írja: Közlünk néhány részletet a Bulgáriánk tett engedményekből:

A szövetségesek megtagadják a bulgár kormánynek a határok meghatározására vonatkozó kérését és azon kérését, hogy módosítsák a toborzásra vonatkozó katonai pontosságokat.

Ami a hajózási feltételeket illeti, megengedik Bulgáriának, hogy a felügyelet és a halászat ellenőrzése

céljából legfeljebb 4 torpedóhajó és 6 torpedónélküli őrhajót tartson a Dunán. Ezeknek a legénysége a polgári elemhez tartozik.

A reparációk kérdésére vonatkozólag a szövetségesek válasza lényegilag a következőket mondja: — Bulgária a népek joga és szabadsága ellenére bocsátkozott harcba területének növelése reményében és ezért igazságos, hogy a következményeket viselje. A békefeltételek méltányosak, sőt enyhék. A Bulgáriától reparáció címén követelt terheket olyan összegre korlátozták, amely arányosan kisebb azon veszteségeknél, amelyek a szövetséges és csatlakozott hatalmakra Bulgária háborúba lépése következtében hárultak. A pénzügyi pontokon néhány részletváltoztatást tettek.

A piaci árak

(Kolozsvár november 10.)

Marhasua eleje kilója	14—	korona
hátulja	16—	..
Borjú eleje	18—	..
hátulja	20—	..
Sertésborda	24—28	..
Sertésborda	26—	..
Zsirszalonna	48—	..
Háj	54—58	..
Birkaleje	10—	..
hátulja	12—	..
Kacsa (párja)	70—80	..
Pár jérc	52—54	..
Tojás (drbja)	160	..
Vaj	74—	..
Turó	34—	..
Szemesbab fehér	4—	..
tarka	6—7	..
Káposzta	3—4	..
Paradicsom kilója	6—7	..
Paprika drb.	—40	..
Vörshagyma kilója	180—2	..
Fokhagyma (2 drb.)	1—	..
Burgonya rózsá kilója	140—150	..
kifli	3—	..
Dió literje	7—	..
Buza vékaja	90—	..
Zab	30—	..
Róz	70—80	..
Tengeri	60—65	..

III. Kerületi Rendőrprefectura, Cluj

Sz. 184—919.

RENDELET

156.—1919. eln. számú rendeletünk meg-egészítésül még a következőket rendel-jük el:

- Ezen rendelet közzétételétől számított 5 nap alatt még a következő egyének és családok kötelesek Cluj városát elhagyni:
 - Mindazon esküt le nem tett ügyvédek és ügyvédjelöltek, akik nem az egyesített román területen születtek.
 - Mindazon ügyvédek és ügyvédjelöltek, kik bármely címen 1914. évi június 30-ika után telepodtak le Cluj városában.
 - Az 5 nap határidő 1919 november hó 12-én jár le.

Semmi néven nevezendő kérelemnek Clujban való további tartózkodásra vonatkozólag helye nincs.

Utazási igazolványok, vasuti vagon elnyerésére és esetleg szállítás iránti kérések kizárólag Strada Cogaionianu 8. sz. alatti visszahonosító hivatalban fogadhat-nak el.

Az 1. és 2. pontban felsorolt katego-riákba eső, nemkülönben az összes Cluj városban tartózkodó illetve lakással bíró ügyvédek és ügyvédjelöltek kötelesek ezen rendelet közzétételétől számított 48 óra belül fennmellített hivatalban személyesen jelentkezni és ott pontosan bejelenteni lakásukat (ház, utca, helységek száma mellékhelységekkel együtt).

Mindazok, kik jelen rendelet bármely intézkedéséhez nem alkalmazkodnak 1000—3000 leig terjedő pénzbüntetéssel tesz-nek szjva.

Jelen rendelet végrehajtásával a Cluj államrendőrség bizatik meg.

Cluj, 1919. évi november hó 7-én.

Dr. DAXIA SAHO,
ker. rendőrprefectus.
Dr. IOAN BOERIU.

HIREK

A CFR. két és félmillió cseré-üzlete — Anyaggal látják el a fűtőházat és a fűtőházat

Kolozsvár, nov. 10

(Saj. tud.) A „Keleti Újság” már több ízben megemlékezett azokról a nehézségekről, melyekkel a vasúti fűtőhely és fűtőház küzd. Napról-napra csökkenteni kellett tevékenységét, mert az anyagihiány miatt nem tudja a szükséges javításokat ellátni. Pedig a mai forgalmi viszonyok fokozott munkát rónak a vasúti fűtőhelyre és a fűtőházra. A mozdonyok — épen a mozdonyhiány miatt — állandóan utban vannak, nem lehet azokat rendszeresen kezelni és így a mozdonypark napról-napra kisebbedik. A forgalmi torlódás folytán a vasúti kocsi között is igen sok válik hasznavehetetlenné, vagy legalább is nagyobb javításokra szorul.

Az anyagihiány miatt azonban sem a műhely, sem a fűtőház nem tudja megfelelő mértékben pótolni a hiányokat és kijavítani a hibákat. Ez vezette a CFR. kolozsvári Üzletvezetőségét arra, hogy a kormányzó tanács engedélyével egy nagyszabású cseré-üzletbe bocsátkozott, melyet most bonyolított le. Mintegy másfél hónappal ezelőtt ugyanis

ezzer tonna sóval rakott vontatót indított utnak Bécsbe.

Az üzletvezetőség azt hitte, hogy rekonstrukciós alapon sikerülni fog a hiányzó nyersanyagokat és alkatrészeket beszerezni. A sőt, épen a szűk konkurenciája miatt igen nehezen lehetett Bécsben elhelyezni, úgy, hogy több heti vesztéglés után a kompenzációs vonat Budapestre ment át, ahol azután a meglevő mennyiséget különböző nyersanyagokra és alkatrészekre cserélték be. A CFR. kiküldöttjei most érkeztek vissza utjukból.

Két és fél millió korona értékű nyersanyagot és felszerelési cikket hoztak magukkal

és így a kolozsvári vasúti műhely és fűtőház anyagszükséglete, legalább részben, fedezve van.

Ennek dacára a feltornyosult nehézségeken jórészt segítettek és így a műhely most már fokozott munkával járulhat hozzá, hogy segítsen a forgalmi nehézségeken és minél több mozdonyt tegyen mielőbb üzemképessé.

— Maniu Gyula Kolozsváron. Szombaton este Maniu Gyula dr. a kormányzó tanács elnöke átutazott Kolozsváron. Maniu hosszabb ideig időzött az állomáson, hol hosszabb beszélgetést folytatott dr. Porutiu Bálint prefektussal. Maniu kíséretében volt dr. Zigre Miklós, nagyváradi prefektus is.

— Ezen a héten átköltözik a kormányzó tanács. A kormányzó tanács átköltözése még ezen a héten teljesen megtörténik. A belügyi részről ma már itt is van s most foglalják el helyiségeit. Maniu Gyula elnök valószínűleg csütörtökön érkezik Kolozsvárra.

— A szénhiány Franciaországban. A „Matin” értesülése szerint Roubaidben, Toucoingben, Croixben és Watterlosban valamennyi kohóban megszüntették az üzemet, mert teljesen elfogyott a fűtőanyaguk. A személyzetet mindenütt elbocsátották. A kormány több ízben ígért fűtőanyagot ezeknek az üzemeknek, de nem tudott még szállítani.

— Miért késnek a táviratok? A postaigazgatóság rendelete alapján a kolozsvári postahivataltól értesíti a közönséget, hogy a táviratok elferditése és késése egyes esetekben onnan ered, hogy a közönség részére feladott táviratok nincsenek tisztán és olvashatóan írva. Táviratának hibátlan megérkezését biztosítja az, aki táviratát tisztán és olvashatóan, esetleg géppirással írva adja fel s csak ilyen táviratokat is vesznek fel.

— Vádloból képviselőjelölt. A francia választások egyik érdekes mozzanatáról emlékeznek meg a párisi lapok. Longuet szociálista képviselő levelet kapott Wedgewood Josan angol ezredesétől, Newcastlétől, aki hirt ad Sadoul Jaquesről. Sadoul a párisi harmadik kerület szociálista pártja jelöltje a kamarai választások alkalmából. A hadbírósg Sadoul ellen vádat emelt oroszországi tevékenysége miatt. Wedgewood értesíti Longuet, hogy az a részére továbbítandó közlés érkezett hozzája, hogy Sadoul elfogadja a jelölést és mihamarabb lehetséges visszatér Franciaországba. — Sadoul kapitány a Moszkvába küldött francia katonai misszió tagja volt, de egyszer lemondott a haza téréséről, mivel az orosz-kormány egy ajánlatát elfogadta és állást vállalt. Hogy most milyen úton módon gondolja lehetőséget a visszatérést, az az ő titka.

— Angol hadvezér a színpadon. Allenby Covent Garden Operában már több százszor játszottak egy látványos darabot, amelynek hőse Lord Allenby tábornok, az angol palesztinai hadsereg vezére. A múlt héten maga a tábornok is megjelent a színpadon feleségével, gyermekével és néhány barátjával, hogy a darabot megnézze. Kitűnően mutatott a róla és katonáiról szóló tréfákon. A nézőtérben rögtön megismerték. Amikor a színpad igazgatója egy rózsabokrétát adott át Lady Allenbynek, a közönség fölállt és éljenzt. Az előadás végén a közönség megostromolta a tábornok páholyát — autogrammokért.

— Egy léghajó utja szél- és hóvihárban. Berlinből jelenik: A Bodensee nevű léghajó tegnap délután a viharos idő ellenére menetrendszerűen elindult Friedrichshavenből Berlinbe. Este megérkezett, a parancsnok azonban a dühöngő keleti szél miatt nem akart kikötni és továbbhaladt. A léghajó éjjelkor hóviharba került, de sikerült Magdeburgtól 12 kilométernyire északi irányban leereszkednie. Sem az utasok, sem a személyzet tagjai közül nem esett senkinek semmi baja.

— Visszaélés a falu buzájával. Richárd Henrik denitei lakos engedélyt kapott, hogy a község lakosságának lisztükségletét kielégítésére kilenc vagon búzát vásároljon s azt maximális árral mellet a falu eliek között szélesítse. Richárd Henrik a gabonát be is szerezte, azonban jóval a maximális áron felett mértékénként 216 koronáért árusította ki. Több feljelentésre a kolozsvári ügyészség nyomozást rendelt el, s detektívek utaztak ki Denite. A

rendőrség emberei megállapították a visszaélést s az ebből eredő összege, nyolcvannégyezer koronát Richárdnál lefoglalták, őt magát pedig behozták a kolozsvári ügyészségébe. Az ügyészség folytatja a vizsgálatot.

— Nők a gazdasági pályán. A „Dacia” írja: A Herastraban levő gazdasági főiskolába négy besszarábiai nőhallgató is beiratkozott. Ez az első eset, hogy Romániában a nők is jelentkeznek gazdasági pályára.

— Eljegyzés. Nagyalusi Fekete Irén és Kaáli Nagy Elemér jegyesek.

— Tűzhalál a „Vigadó”-ban. Tegnap este a kolozsvári régi Vigadó udvarán, a Kismester-utcai házban felrobbant egy benzínlámpa. Fekete Károly ékszerész felesége tartotta kezében a lámpát és ruhája is tüzet fogott. Az asszony segítségére sietett a férje, de a szobában három hordó benzín volt és az egyik felrobbant. Az egész ház lángborult. Az ékszerész és felesége még ki tudtak szaladni az udvarra, ahol a segítségükre szaladtak a szomszédok. Kivonultak a mentők és tűzoltók is. A szobában maradt két benzines hordót sikerült kivinni az égő házból. Az oltás munkája közben Papp Gusztáv tűzoltó sérült meg súlyosabban. Fekete Károlyt és nejét a mentők a klinikára szállították be, ahol az asszony az éjjel belehalt égési sebeibe. Az ékszerész sebei súlyosak. Az égő ház tüzeit a tűzoltóknak sikerült lokalizálni és eloltani, úgy, hogy a tűzveszélyes öreg Vigadó-főépületére nem terjedt át.

— Fejenként négy kiló liszt. Tegnap megérkezett a kolozsvári közlekedési üzem legújabb liszt-állomány. Huszonöt vagon liszt érkezett, amelyből huszonegy vagon tisztá buzaliszt, négy vagon pedig a legfinomabb buzakorpa. A liszt-kiosztást csütörtökön kezdik meg és pedig fejenként négy kilót kap minden közellátásban részesülő kolozsvári lakos.

— Elfogtak egy zsebmetészpárt. Nagy Karolina Földész-utcai lakos zsebéből napokkal ezelőtt a Széchenyi-téri piacon kilóptak 1400 koronát. Nagy Karolin panaszára kinyomozták a tettest Szabados Sándor rovtöltöltű zsebmetész személyében, akit tegnap éjszaka Hegyvölgy utca 4. szám alatti lakásán elfogtak. Beismerte a lopást és megnevezte a bűntársát is, Kalányos Teréz Sütő-utca 5. szám alatt lakó bűntett előleltű cseléd személyében. Szabados „rajzolt”, 6 lopta ki a pénztárcákkal, míg Kalányos „falezott”. — A rendőrség mindkettőt letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— Petróleumot és benzint kapott Kolozsvár. A napokban Kolozsvár városa petróleumhoz és benzinhoz jut. Hosszu dr. főjegyző ugyanis értesítést kapott Brassóba, hogy két ciszterna petróleumot és egy ciszterna benzint indítottak utnak Kolozsvár részére. Mihamar a ciszternák megérkeznek, úgy a petróleumot mint a benzint kiosztják a közönség, illetve az egyes iparvállalatok között.

— Rendőri hírek. Fränkel Béla kolozsvári kereskedő panaszt emelt a rendőrségen, hogy Kiskapus állomáson elloptak tőle egy köteg posztót. Kára tizenkétezer korona. — Nagy György székelyföldvári lakostól huszezer korona értékű ruhaneműt loptak el. — A rendőrség egy házkutatás alkalmával lefoglalt egy ezüst tömjénezőt, a melyet minden valószínűség szerint valamelyik katolikus templomból

loptak el. Nyomozást indítottak, hogy kiderítsék, honnan származik az értékes tömjénező. — A ufagyár-utca 1. számú házban a szobába virradóra ellopottak egy értéket. A rendőrség a szerzők megállítására özv. Papp Ferencné Hárdu-utcai lakosnál, akinek Komáromi Lajos vitte el. Pappné és Komáromi a dísznők három ismeretlen emberrel vásárolták meg. — Gábor Antal Ösz-utca 8. szám alatti lakostól elloptak tíz libát. A detektívek egy Krizbai utcai lakos padlásán megtalálták a libákat, amelyek eredetére nézve ez illető nem tudott kelő felvilágosítást adni. A nyomozás tovább folyik. — Móri Zoltán járási bíróság a Király-utca 21. számú ház előtt házszék koronát talált. Beszorgáltatta a detektívöknöknek, akinél a pénzt igazolt tulajdonosa átveheti.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 8 korona. Ha 10 szöveget nagyobb a közlemény, minden további szöveg 70 fillér. Apróhirdetéseket délután 5 óráig vesszük át a kiadóhivatal, Egyetem-utca 3., szűrtér, vagy a főkiadóhivatal, „Az Est” hírlapiroda Mátyás kir. tér 26.

Pianinót bére keresek. Cím a kiadóban.

Lakáscsere. Sürgősen elcserélném a belváros közepében tágas udvaron levő, különálló 1 szoba konyhás lakáscsere — (esetleg butorozva) — egybenyíló szoba konyhával. Cím a kiadóban.

Kitűnő hangú cimbalom eladó Magyar-utca 42.

A legjobb mérleg: Lőrinc mérlegkészítőnél kaphatók. Lázár-utca 27-6.

Okl. gyorsító tanár tanít kezdőket és haladókat bevált kitűnő módszerrel. Cím a kiadóban.

Fehérneműjavításra (három kívül) ügyes varrónő keresetlik. Cím a kiadóban.

Fedélbádog megvételre keresetlik. Cím a kiadóban.

Egy háló és ebédlő bútorát megörzés végett átveszek. Értekezés: Mester-utca 7. földszint, 11—1 óra között.

Gyermekkelengye és kocsijó állapotban keresetlik. Értekezni Széchenyi-Arca ház.

Magda, ajánlatát a levelezésre nézve elfogadom. Vidámnak talán kissé tudvidám is leszek olykor, de attól tartok, nem leszek eléggé okos. Ha akar, írjon „A ki mer, az nyer” jellegre a kiadóba.

Medea. Levele lesz a kiadóban.

Rózsai Ismerősöd nem volt itt, ha jön kedves leszek hozzá. Fényképed készül. Mancsod.

Megvételre keresetlik Bizonfi Ferenc Angol-magyar, Magyar-angol nagy szótár. Cím „Az Est” hírlapirodában.

Négy szoba, konyha és mellékhelyiségekkel álló külön föltek keresek hosszabblejtű bérletre. Szíves ajánlatokat: „Jól fizetek” jellegre a kiadóba.

Házépítésre alkalmas gyümölcsös eladó a Vasvári Pál-utca. 10.000 korona megvásárolt kölcsönre, építési tervekkel és engedélyvel. Gyűjtőút 2. ablak 1. ajtó teljes felszereléssel. Értekezhetni Feltételek: 9. Földszint.

Eladó tölgyfa.

A báró Wesselényi István ur tulajdonát képező Zsdánfalva község (Szilágy-megye) határában fekvő Csüttyera nevű 80 éves, mintegy 250 kabh. hold kiterjedésű 5/8-ad részben tölgyművelt tartalmazó erdő eladó.

Bővebb felvilágosítást nyújt B. W. I. Monostori ut 24, Dr. Vass József Zsidó és Fekete Ferenc Szilágygyörösön (Szilágy-megye).

Cenz. D. Húisa